

Søndagsprædiken i München

Under sit besøg i Bayern prædikede
pave Benedikt XVI ved søndagsmessen
10. september 2006 for 250.000 deltagere

Messens første læsning (Es 35,4-7a)

Sig til de urolige hjerter: Vær stærke, frygt ikke! Nu kommer jeres Gud med hævn, Guds gengæld, han kommer og frelser jer. Da skal blindes øjne åbnes og døves ører lukkes op; da springer den halte som hjorten, den stummes tunge bryder ud i jubel. For vand vælder frem i ørkenen, bække i ødemarken. Det hede sand bliver til oaser, den udtørrede jord til kildevæld.

Messens anden læsning (Jak 2,1-5)

Mine brødre, I kan ikke tro på vor Herre Jesus Kristus, den herliggjorte, og så gøre forskel på folk. For hvis der kommer en mand ind i jeres forsamling iført en fornem dragt og med guldring på fingeren, og der så også kommer en fattig mand ind i snavset tøj, og I kun har øje for ham, der bærer den fornemme dragt, og siger: »Vær så god, her sidder du godt,« men siger til den fattige: »Du kan stå dér eller sætte dig her på gulvet,« er I så ikke i modstrid med jer selv og har opkastet jer til dommere med onde tanker? Hør, mine kære brødre, har Gud da ikke udvalgt dem, som er fattige i denne verden, til at være rige i troen og arvinger til det rige, som han har lovet dem, der elsker ham?

Messens evangelielæsning (Mark 7,31-37)

Jesus drog igen bort fra egnen ved Tyrus og kom over Sidon til Galilæas Sø midt igennem Dekapolis. Og folk kom til ham med en, der var døv og havde svært ved at tale, og de bad ham om at lægge hånden på ham. Jesus tog ham afsides, væk fra skaren, stak sine fingre i hans ører, spyttede og rørte ved hans tunge; og han så op mod himlen, sukede og sagde til ham: »Effatha!« — det betyder: »Luk dig op!« Og straks lukkede hans ører sig op, og det bånd, der bandt hans tunge, blev løst, og han kunne tale rigtigt. Jesus forbød dem at sige det til nogen; men jo mere han forbød dem det, jo ivrigere fortalte de om det. Og de var overvældede af forundring og sagde: »Han har gjort alting vel. Han får både de døve til at høre og de stumme til at tale.« Mark 7,31-37

Af pave Benedikt XVI ¹

Kære søstre og brødre!

Vi har netop hørt de tre læsninger, som Kirken har udvalgt til denne søndag. ² Alle tre er optaget af et dobbelt tema, og de lægger – alt efter deres ærinde – eftertryk på den ene eller den anden side af det, mens det dog til syvende og sidst forbliver et eneste tema. Alle tre læsninger taler om Gud som virkelighedens centrum og som centrum for vort eget liv. "Nu kommer jeres Gud!" råber profeten

---

¹ Oversat af Käthe Lund. Oversættelsen udelader den indledende hilsen og tak til de forsamlede

² 23. almindelige søndag, tekstrække B

Esajas til os.³ Jakobsbrevet og Evangeliet siger på deres måde det samme. De vil føre os til Gud og bringe os på rette vej. Med temaet Gud er det sociale tema, vort ansvar for hinanden, for retfærdighedens og kærlighedens herredømme i verden imidlertid forbundet. Det kommer dramatisk til orde i den læsning, hvori Jakob, en nær slægtning til Jesus, taler til os. Han taler til en menighed, i hvilken man begynder at være stolte, når der dér også findes rige og fornemme folk, medens omsorgen for de fattiges ret truer med at sygne hen. Jakob lader i sine ord billedet af Jesus skinne igennem, af den Gud, der blev menneske og – skønt af Davids, altså kongelig slægt – blev en jævn mand blandt de jævne, ikke satte sig på nogen trone, men til slut døde i den yderste armod på korset. Næstekærligheden, der i første række er at tage vare på retfærdigheden, er prøvestenen på troen og kærligheden til Gud. Jakob kalder den "den kongelige lov". I den lader han Jesu yndlingsord komme til syne: Guds rige, Guds herredømme. Dermed menes ikke et hvilket som helst rige, som vil komme på et eller andet tidspunkt, men at Gud skal blive bestemmende for vort liv og vor handlen. Det beder vi om, når vi siger: Dit rige komme. Vi beder ikke om et eller andet fjernt, som vi selv slet ikke ønsker at opleve. Vi beder langt snarere om, at Guds vilje må bestemme vor vilje, og at Gud således må herske i verden – nu. Vi beder altså om, at ret og kærlighed må blive afgørende i vor verdensorden. En sådan bøn retter sig ganske vist først mod Gud, men den rusker også i vort eget hjerte. Vil vi det egentlig? Lever vi på den kurs? Den "kongelige lov", Guds riges lov, kalder Jakob samtidig for frihedens lov: Når alle tænker og lever ud fra Gud, så bliver vi lige, og så bliver vi frie, og så opstår det sande søskendeforhold. Når Esajas i første læsning taler om Gud, så taler han samtidig om helbredelse for de lidende, og når Jakob taler om den sociale orden som et nødvendigt udtryk for vor tro, så taler han ganske selvfølgelig om Gud, hvis børn vi er.

Men nu må vi vende os mod Evangeliet, der taler om Jesu helbredelse af en døvstum. Også dér er atter de to sider af det ene tema til stede. Jesus vender sig mod de lidende, der lever i samfundets udkant. Han helbreder dem og indfører dem således i muligheden for medleven og medbestemmelse, i ligheden og broderligheden. Det vedkommer naturligvis os alle: Jesus anviser os retningen for vor gøren og laden. Men hele processen har en endnu dybere dimension, som kirkefædrene i deres tolkninger eftertrykkeligt har henvist til, og som også i høj grad angår os i dag. Fædrene taler *om* mennesker og *til* mennesker på deres tid. Men hvad de siger, angår på en ny måde også os i dag. Der findes ikke blot fysisk døvhed, som i udstrakt grad afskærer folk fra det sociale liv. Der findes en tunghørhed overfor Gud, som vi netop i denne tid lider af. Vi kan simpelthen ikke mere høre ham – vi har alt for mange andre frekvenser i øret. Hvad der siges om ham, forekommer forvidenskabeligt, noget, der ikke mere passer til vor tid. Med tunghørheden eller endog døvheden overfor Gud tabes naturligvis også evnen til at tale til ham og med ham. Men dermed mangler vi en afgørende evne til at opfatte tingene. Vore indre sanser truer med at gå til grunde. Med dette tab af opfattelsesevne bliver radius i vort forhold til virkeligheden imidlertid drastisk og farligt indskrænket. Vort livsrum reduceres faretruende.

Evangeliet fortæller os, at Jesus lagde sine fingre i den døves øren, kom noget spyt på hans tunge og sagde: *Effatha* – luk dig op. Evangelisten har bevaret det originale aramæiske ord, som Jesus talte, og fører os således direkte ind i det pågældende øjeblik. Hvad der dér fortælles, er enestående og tilhører dog ikke en fjern fortid: Jesus gør det samme på en ny måde også i dag og igen og igen. I dåben har Jesus udført denne berøring på os og sagt til os: *Effatha* – luk dig op, for at gøre os lydhøre for Gud og for således også igen at give os evnen til at tale med Gud. Men denne begivenhed, dåbens sakramente, er der intet magisk ved. Dåben åbner en vej. Den fører os ind i de hørendes og talendes fællesskab – ind i fællesskabet med Jesus selv, han, der som den eneste har set Gud og således kan fortælle om ham:⁴ Gennem troen vil han gøre os delagtige i, at han ser Gud, at han hører

³ Es 35,4

⁴ Joh 1,18: Ingen har nogen sinde set Gud; den Enbårne, som selv er Gud, og som er i Faderens favn, han er blevet hans tolk.

og taler med Faderen. Den døbttes vej skal blive en vækstproces, i hvilken vi vokser ind i livet med Gud og således også opnår et andet syn på mennesket og på skabelsen.

Evangeliet indbyder os til igen at erkende, at der hos os er en mangel i vor opfattelsesevne – en mangel, som vi i første omgang slet ikke mærker til som sådan, fordi alt andet jo optager os gennem sin påtrængenhed og selvfølgelighed; fordi alting jo synes at fortsætte normalt, også når vi ikke mere har ører eller øjne for Gud og lever uden ham. Men fortsætter alt virkelig bare sådan, når Gud udgår af vort liv, af vor verden?

Før vi her spørger videre, vil jeg gerne fortælle lidt om mine erfaringer fra møder med verdens biskopper. Den katolske Kirke i Tyskland er storartet med sine sociale aktiviteter, med sin parathed til at hjælpe, hvor det end er nødvendigt. Igen og igen fortæller biskopperne mig – senest dem fra Afrika – ved deres *ad limina-besøg*⁵ taknemmeligt om hjertets storhed hos de tyske katolikker og beder mig viderebringe denne tak.

Også biskopper fra de baltiske lande, der var der som de sidste, berettede for mig, hvor storartet de tyske katolikker hjalp dem med genopbygningen af deres kirker, der gennem årtier med kommunistisk herredømme var slemt ødelagte.

Men af og til sagde en afrikansk biskop: "Når jeg forelægger sociale projekter i Tyskland, finder jeg straks åbne døre. Men når jeg kommer med et evangeliseringsprojekt, støder jeg på tilbageholdenhed." Der hersker åbenbart endnu hos mange den holdning, at sociale projekter skal man fremme mest muligt; de ting, der har med Gud at gøre eller endog med den katolske tro, de er nok mere specielle og ikke nær så vigtige. Og dog er det netop disse biskoppers erfaring, at evangeliseringen må gå forud: at Jesu Kristi Gud må bekendes, tros, blive elsket og omvende hjerterne, for at også de sociale ting kan gøre fremskridt; for at forsoning kan ske; for at f.eks. Aids virkelig kan bekæmpes helt nede fra de dybe årsager, og for at de syge kan blive plejet med den nødvendige opmærksomhed og omsorg. Det sociale og Evangeliet kan ikke skilles ad. Når vi kun kommer med kundskaber, færdigheder, teknisk kunnen og redskaber til menneskene, så kommer vi med for lidt. Så træder voldens teknik meget snart i forgrunden, og evnen til at ødelægge, til at dræbe bliver den højeste færdighed til at opnå en magt, der så på et tidspunkt skulle medføre retfærdighed, men dog ikke kan det: På den måde bevæger man sig stadig længere væk fra forsoningen, fra den fælles indsats for retfærdighed og kærlighed. Den målestok, efter hvilken en teknik kan træde i rettens tjeneste, går tabt, men det er denne målestok, det hele kommer an på: målestokken, der ikke blot er teorier, men som oplyser hjertet og således bringer forstanden og vor handlen på rette vej.

Afrikas og Asiens folk beundrer ganske vist vore tekniske bedrifter og vor videnskab, men de bliver samtidig forskrækkede over en slags fornuftighed, der totalt fjerner Gud fra menneskers synsfelt og anser dette for at være den højeste fornuft, som man også vil påtvinge deres kultur. Det er ikke i den kristne tro, de ser den største trussel for deres identitet, men i foragten for Gud og i den kynisme, der betragter forhånelsen af det hellige som en frihedsrettighed, og som ophøjer nytten af fremtidig forskningssucces til endelig etisk målestok. Kære venner! Denne kynisme er ikke den slags tolerance og kulturel åbenhed, som folkene venter på, og som vi alle ønsker. Den tolerance, vi påtrængende behøver, rummer ærefrygten for Gud – ærefrygt for, hvad der er helligt for andre. Denne ærefrygt for, hvad der er helligt for andre, forudsætter, at vi selv på ny lærer ærefrygt for Gud. Denne ærefrygt kan i den vestlige verden kun genskabes, når troen på Gud atter vokser, når Gud igen bliver nærværende for os og i os.

---

⁵ Hvert femte år besøger hver biskop paven i Rom for med ham og hans medarbejdere at drøfte situationen i det pågældende bispedømme. Sådanne besøg kaldes *ad limina-besøg*; udtrykket kommer fra latin: *ad limina apostolorum*, dvs. til apostlenes tærskel; det henviser til, at pligten for en biskop egentlig omfatter en pilgrimsrejse hvert femte år til apostlene Peters og Pauls grave i Rom. Red.

Vi pånøder ingen denne tro: den måde at skaffe proselytter på er kristendommen imod. Troen kan kun ske i frihed. Men vi råber til menneskenes frihed om at åbne sig for Gud, søge ham, være lyd-høre for ham. Vi, der er her, beder Herren af ganske hjerte, at han igen vil sige sit *Effatha* til os, at han vil helbrede vor tunghørhed for Gud, for hans virke og hans ord, at han vil gøre os seende og hørende. Vi beder ham om, at han hjælper os til igen at finde bønnens ord, som han indbyder os til i liturgien, og hvis ABC han har skænket os i *Fadervor*.

Verden har brug for Gud. Vi har brug for Gud. Hvilken Gud? I den første læsning siger profeten til et undertrykt folk: Gud kommer med hævn. Vi kan godt tænke os, hvordan mennesker har forestillet sig dette. Men profeten siger så, hvori denne hævn består: i Guds helende vilje. Den endelige udlægning af profetordene finder vi i ham, der døde på korset – i Jesus, Guds menneskevordne søn. Hans "hævn" er korset: Nej'et til volden, "kærligheden til det sidste". Denne Gud har vi brug for. Vi sårer ikke respekten for andre religioner og kulturer eller ærefrygten for deres tro, når vi højt og éntydigt bekender os til den Gud, der stiller sin lidelse overfor volden; som over for det onde og dets magt opretter sin barmhjertighed som grænse og overvindelse. Ham beder vi om, at han vil være blandt os, og at han vil hjælpe os til at være hans troværdige vidner.

Amen.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk